

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/20/038509
Documentnummer: 171829
Datum: vrijdag 31 januari 2020
Onderwerp: resultaten meting Toerisme en Recreatie
Bijlage(n): Meting ontwikkeling economische en maatschappelijke betekenis toerisme en recreatie in Voorschoten

Geachte Raad,

De sector toerisme en recreatie heeft in Voorschoten een positief effect op de bestedingen en werkgelegenheid binnen Voorschoten. Dat blijkt uit het rapport 'Meting ontwikkeling economische en maatschappelijke betekenis toerisme en recreatie in Voorschoten'. Graag bieden wij u dit rapport ter informatie aan.

Economisch en maatschappelijk rendement

De toeristische en recreatieve sector is een belangrijke sector voor gemeente Voorschoten. Naast dat deze sector werkgelegenheid genereert draagt het ook bij aan het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (publieke) voorzieningen, een beter vestigings- en investeringsklimaat en een vergroting van de betekenis van het groen en het cultureel erfgoed. De gemeente Voorschoten wil daarom toerisme en recreatie versterken en speelt daarbij in op de landelijke ontwikkelingen, vooruitzichten en groeipotentieel van de sector. Dit doet de gemeente samen met haar ondernemers (en instellingen), inwoners en met stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing.

Meting

Om de ontwikkeling van de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie in Voorschoten in kaart te brengen verrichten wij eens per 2 jaar een meting. De eerste meting (nulmeting) heeft plaats gevonden over het peiljaar 2016. De bijgevoegde meting betreft een voortgangsmeting over het jaar 2018. De metingen bieden inzicht in het functioneren van de sector. Zo blijkt uit de meting dat de toeristische bestedingen in Voorschoten in twee jaar tijd zijn gestegen met bijna € 1,5 miljoen. Ook de werkgelegenheid in de toeristische en recreatieve sector is gestegen met 5%. De meting biedt tevens voor zowel de gemeente als voor Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing en ondernemers uit het gebied handvatten voor verdere versterking.

Vervolg

Samen met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing, ondernemers, inwoners en andere partijen zal de versterking van deze bedrijfstak met een duidelijk groeipotentieel de komende periode conform de programmabegroting en samenwerkingsafspraken verder worden vorm gegeven. Gelet op landelijke trends en ontwikkelingen en de basis die wij samen met partners leggen, is het college er van overtuigd dat de kansen die er voor Voorschoten liggen verzilverd kunnen worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Meting ontwikkeling economische en maatschappelijke betekenis toerisme en recreatie in Voorschoten

Datum: december 2019

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De toeristische en recreatieve sector is een belangrijke sector voor gemeente Voorschoten. Naast dat deze sector werkgelegenheid genereert draagt het ook bij aan het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (publieke) voorzieningen, een beter vestigings- en investeringsklimaat en een vergroting van de betekenis van het groen en het cultureel erfgoed. De gemeente Voorschoten wil daarom toerisme en recreatie versterken. Dit doet de gemeente samen met haar ondernemers (en instellingen), inwoners en met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing.

1.2 ambitie

De ambitie is dat in 2022 het economisch en maatschappelijk rendement - in de zin van toeristische bestedingen en werkgelegenheid - van toerisme en recreatie met tenminste 10% is toegenomen (t.o.v. peiljaar 2016). De gemeente streeft hierbij naar duurzaam toerisme waarbij behoud van natuur, cultuur en milieu op korte en lange termijn centraal staat.

1.3 Doel

Doel van deze meting is inzicht verkrijgen in de ontwikkeling van de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie in Wassenaar. De economische en maatschappelijke betekenis is uitgedrukt in bestedingen en werkgelegenheid.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de belangrijkste resultaten uit het onderzoek weer. Hoofdstuk 3 bevat een beknopte samenvatting en geeft een conclusie weer. Hoofdstuk 4 gaat in op het vervolg. In bijlage 1 zijn de in de belangrijkste begrippen uit het onderzoek toegelicht.

1.5 Verrichte werkzaamheden

Ten behoeve van deze meting zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- Inventarisatie van het aanbodbestand van toeristische accommodaties en evenementen;
- Analyse van de aantallen overnachtingen;
- Telefonische interviews met toeristische accommodaties;
- Deskresearch van bezoekersaantallen en (entree- en logies)prijzen;
- Dataverwerking en analyse resultaten;
- Berekening economische betekenis toerisme op basis van bestedingsprofielen.

Om ervoor te zorgen dat de gebruikte data kloppen (definitief zijn), is deze meting niet eerder verricht dan in het 3^e en 4^e kwartaal van 2019.

2 Resultaten

2.1 Terugblik op nulmeting 2016

In 2017 is een nulmeting verricht naar de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie. De bezoekers van toeristische en recreatieve voorzieningen in Voorschoten (peiljaar 2016) zijn middels een inventarisatie in kaart gebracht. Hiervoor zijn de overnachtingen en bezoekersaantallen omgerekend naar bestedingen en werkgelegenheid. Deze omrekening vond plaats via de gemiddelde bestedingen per persoon per recreatievorm per gebiedstype. In de meting die in 2019 is verricht zijn de gegevens over 2016 aangevuld met recreatief winkelen en sportieve leisure. Hierdoor zijn de gegevens van 2016 gewijzigd, maar kan het jaar 2016 wel vergeleken worden met 2018. Gegevens van verblijfstoeristen op Vlietland zijn bij deze monitoring niet (meer) meegenomen. Ondanks dat de overnachtingen op Vlietland ook van betekenis zijn voor Voorschoten, is voor een zuivere monitoring en benchmark met andere gemeenten niet gewenst om deze in de meting van Voorschoten mee te nemen.

Koningsdag op de Voorstraat

2.2 Ontwikkeling economische en maatschappelijke betekenis 2018

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkeling van de vraag naar toerisme en recreatie en de economische en maatschappelijke betekenis ervan. De betekenis van toerisme en recreatie is berekend met behulp van het ZKA Impactmodel Vrijetijdssector. De ontwikkeling is uitgesplitst in verblijfstoerisme en dagtoerisme.

Categorieën	Toelichting
<i>Verblijfstoerisme</i>	
1. B & B	Bed & Breakfast-accommodaties
2. Hotels	Hotels
3. Bungalows	Bungalows, chalets en stacaravans op bungalowparken, appartementen en vakantie-woningen (op een park)
4. Campings	Toeristische standplaatsen, camperplaatsen, jaarplaatsen, voor- en naseizoenplaatsen, trekkershutten en verhuuraccommodaties
5. Jachthavens	Overnachtingen van passanten in jachthavens, bezette vaste ligplaatsen in jachthavens
<i>Dagtoerisme</i>	
6. Attracties en bezienswaardigheden	Attracties, dierentuinen, pretpark, kastelen, wijngaarden, bezoekerscentra, casino's, landgoederen
7. Musea	Musea
8. Evenementen	Zowel evenementen met een laag als een (relatief) hoog bestedingsniveau, met een ondergrens van 5.000 bezoekers
9. Golfbanen	Golfbanen inclusief pitch & putt en midgetgolfbanen
10. Routegebonden buitenrecreatie	Wandelen, fietsen, strandbezoek
11. Recreatief winkelen	Bestedingen in retail (dagelijks en niet-dagelijks) door toeristen*
12. Sportieve leisure	Bowlingbanen, kano- en watersportverhuur, zelfstandige fietsverhuur (niet op stations en campings), zwembaden, rondvaarten
13. Cultuur	Theaters, filmtheaters, bioscopen

*Bron: Koopstromenonderzoek, I&O Research, 2018 incl. bewerking ZKA

2.2.1 Verblijfstoerisme

Aantallen

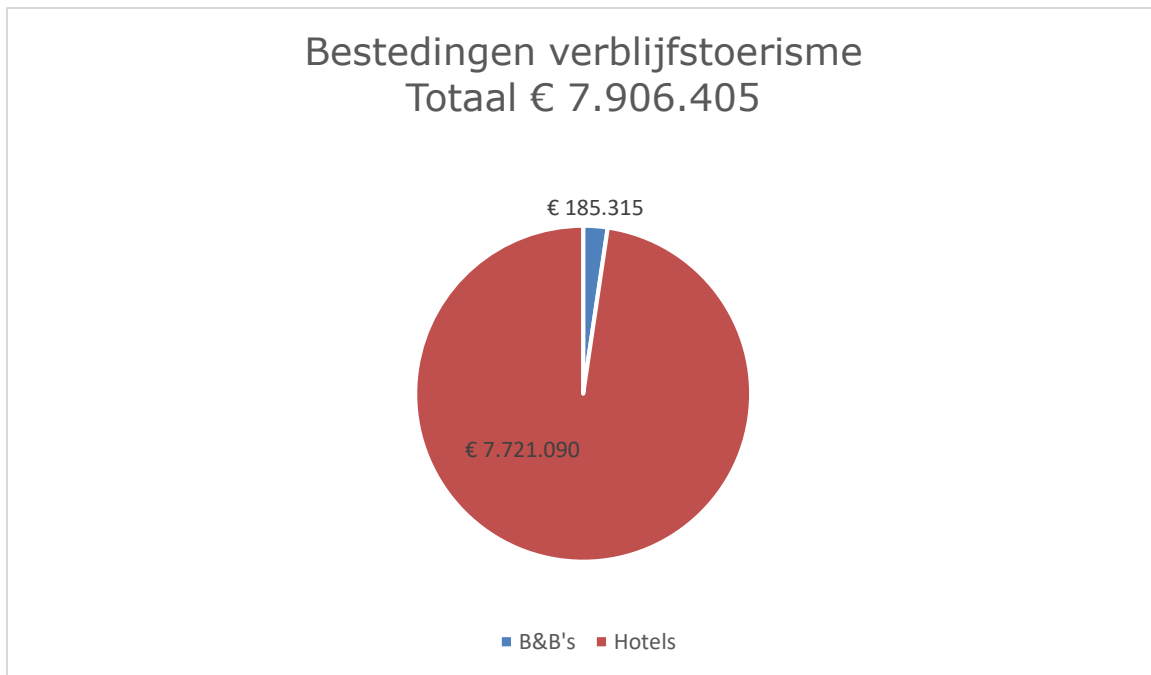
In 2018 steeg het aantal overnachtingen met 1,1%. Het gaat om 726 meer overnachtingen dan in 2016. In Voorschoten zijn in totaal 150 kamers beschikbaar voor verblijfstoeristen verdeeld over 2 B&B's en 1 hotel.

verblijfstoerisme	Overnachtingen 2016	Bestedingen
B&B's	987	
Hotels	65.234	
Bungalowparken en campings		
watersport (jachthavens)		
Totaal	66.221	€ 7.381.185

verblijfstoerisme	overnachtingen 2018	besteding p.p.	
		per nacht	totaal bestedingen
B&B's	1.522	€ 121,76	€ 185.315
Hotels	65.425	€ 118,01	€ 7.721.090
Bungalowparken en campings			
watersport (jachthavens)			
Totaal	66.947		€ 7.906.405

Bestedingen

Met de lichte stijging van het aantal verblijfstoeristen zijn de totale toeristische bestedingen eveneens toegenomen (+7%). Het gaat om ruim € 525.000 extra bestedingen. Deze toename heeft te maken met een groei van gemiddelde bestedingen per persoon per nacht als gevolg van marktwerking en de lichte groei van het aantal hotelovernachtingen. Met name de hotelsector heeft grote invloed op de omvang van de bestedingen, waarbij zakelijke gasten en buitenlandse gasten zorgen voor gemiddeld hoge bestedingen per overnachting. Op basis van CBS-prognoses en de marktontwikkeling tussen 2007-2017 is de verwachting dat de markt voor hotels en luxer verblijf groter wordt. Daarbij neemt vooral aan de Zuid-Hollandse kust de vraag naar overnachtingsmogelijkheden toe. Gelet op de ligging nabij de kust en nabij de grote steden, kan Voorschoten van deze ontwikkeling meeprofiteren. Een andere kans is het aanbieden van ligplaatsen aan bezoekers van buiten Voorschoten of het realiseren van passantenplaatsen. Watersport brengt een hoog bestedingsniveau met zich mee. Op dit moment zijn de ligplaatsen uitsluitend bedoeld voor inwoners van Voorschoten en daarom niet in deze monitoring meegenomen.

Figuur 1. Verdeling bestedingen verblijfstoerisme

2.2.2 Dagtoerisme

Aantallen

In 2018 steeg het dagtoerisme met iets meer dan 1%. Het gaat om 7.427 meer dagtoeristen dan in 2016. 65-70% van de dagtoeristen komt uit eigen regio. Met name Kasteel Duivenvoorde heeft in 2018 meer bezoekers getrokken dan de jaren ervoor. De verschillende activiteiten die het kasteel organiseert rekenen op mooie bezoekersaantallen, bijvoorbeeld de Dag van het Kasteel en de Kerstfair. Maar ook het centrum van Voorschoten en het culturele aanbod hebben in 2018 meer bezoekers aangetrokken dan de jaren ervoor. Overige verschillen zijn niet significant.

Recreëren aan de Vliet

Dagtoerisme	Bezoekers 2016	Bestedingen
Attracties en bezienswaardigheden	45.710	
evenementen > 5000 bezoekers	37.500	
golfbanen en sportieve leisure en rondvaarten	151.102	
routegebonden buitenrecreatie	342.853	
recreatief winkelen	90.500	
cultuur (musea en theaters)	41.000	
Totaal	708.665	€ 9.692.190

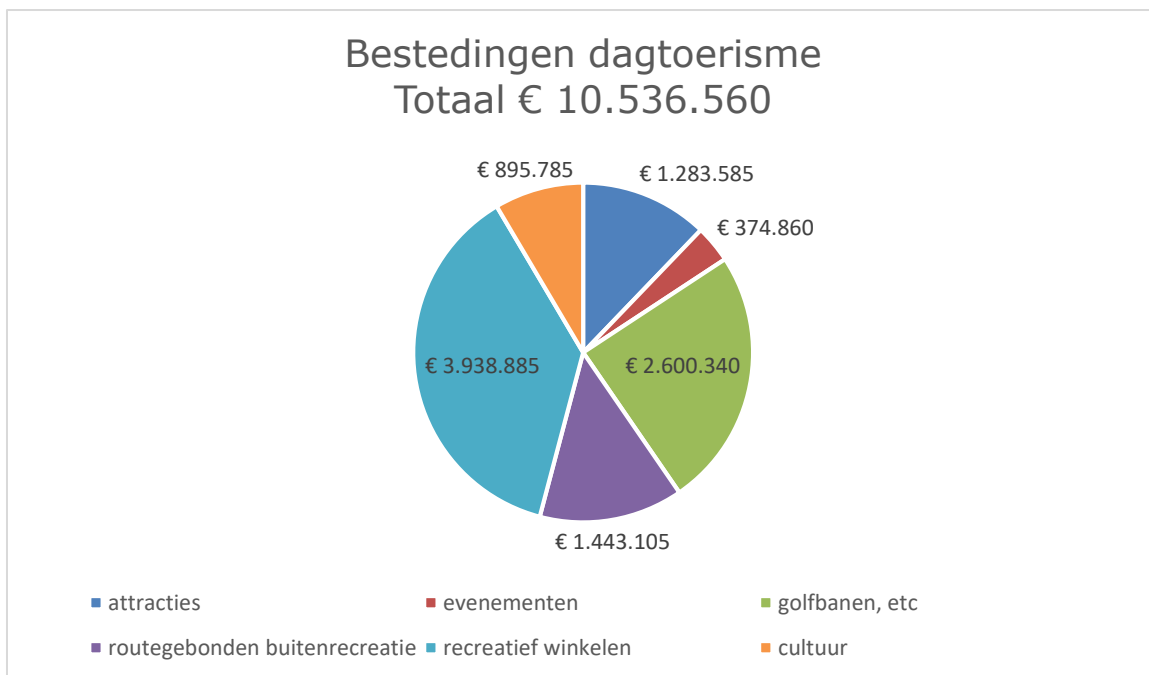
Dagtoerisme	Bezoekers 2018	besteding p.p.	Bestedingen
Attracties en bezienswaardigheden	44.010	€ 29,17	€ 1.283.585
evenementen > 5000 bezoekers	37.500	€ 10,00	€ 374.860
golfbanen en sportieve leisure en rondvaarten	149.500	€ 17,39	€ 2.600.340
routegebonden buitenrecreatie	342.853	€ 4,21	€ 1.443.105
recreatief winkelen	95.000	€ 41,46	€ 3.938.885
cultuur (musea en theaters)	47.229	€ 18,97	€ 895.785
Totaal	716.092	€ 19,60	€ 10.536.560

Bestedingen

Het totaal aantal bestedingen binnen het dagtoerisme is gestegen met circa € 844.370. Dat is bijna 9%. De groei in de totale bestedingen heeft te maken met een lichte groei in het totaal aantal bezoekers, de groei van de gemiddelde bestedingen per persoon en de groei in de categorieën cultuur en recreatief winkelen. De categorieën cultuur en recreatief winkelen leveren veel op in de zin van bestedingen en werkgelegenheid. De bestedingen per bezoeker zijn hoog. Ook bezoekers van attracties en bezienswaardigheden zijn interessant voor Voorschoten, omdat zij per bezoek een relatief hoog bestedingsniveau hebben. De Paardenmarkt (15.000 bezoekers) en het Weekend van Voorschoten (22.500 bezoekers) geven een positieve impuls aan levendigheid en economie in Voorschoten.

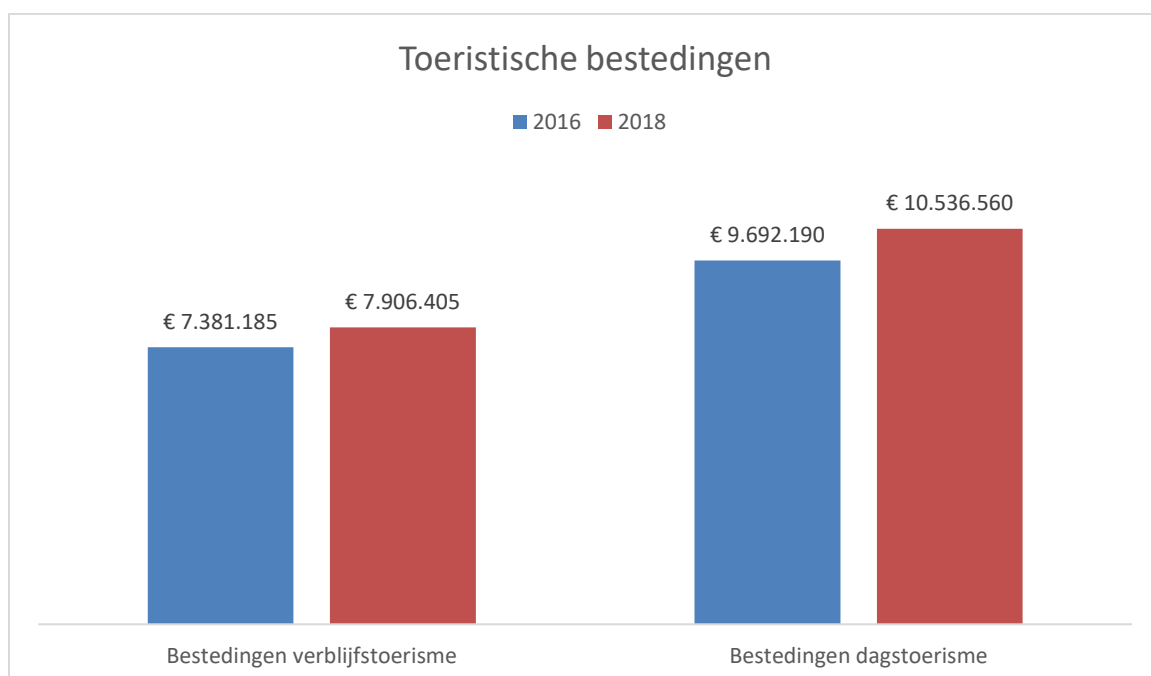
Paardenmarkt

Figuur 2. Verdeling bestedingen dagtoerisme

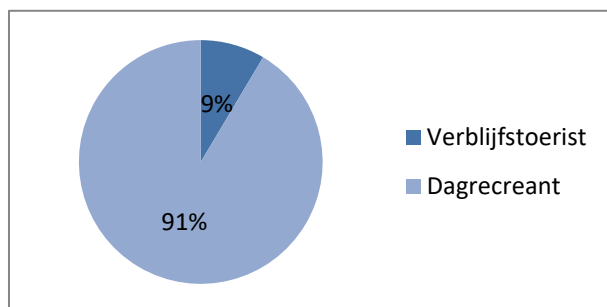
2.2.3 Totale toeristische bestedingen, werkgelegenheid en inkomsten toeristenbelasting

De totale toeristische bestedingen zijn gestegen van ruim 17 miljoen in 2016 naar 18,5 miljoen in 2018 (8%).

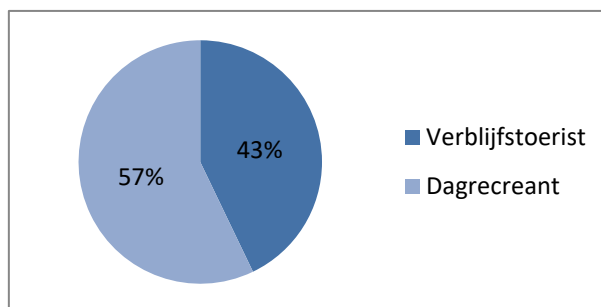

Figuur 3. Toeristische en recreatieve bestedingen 2016 en 2018

De bezoekers in Voorschoten bestaan voor 9% uit verblijfstoeristen, die 43% van de totale bestedingen creëren en 91% van de bezoekers bestaat uit dagrecreanten, die 57% van de totale bestedingen. De verblijfstoerist geeft gemiddeld meer uit dan de dagrecreant.

Figuur 4. Totaal aantal bezoeken en overnachtingen 2018

Figuur 5. Totaal aantal bestedingen 2018

De directe en indirecte werkgelegenheid van de toeristische en recreatieve sector steeg van 286 FTE naar 300 FTE. Dit is een stijging van 5% (14 FTE). De inkomsten uit toeristenbelasting zijn gestegen van € 99.595 in 2016 naar € 118.280 in 2018.

3 Samenvatting en conclusie

Toerisme is een middel om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze welvaart en ons welzijn. De gemeente streeft naar duurzaam toerisme en wil dat elke Voorschotense inwoner profijt heeft van toerisme. De kansen liggen met name op het vlak van het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (publieke) voorzieningen, het genereren van werkgelegenheid, het versterken van het vestigings- en investeringsklimaat en het versterken van cultureel erfgoed en groen door het vergroten van de (belevings)waarde. De gemeente Voorschoten werkt samen met haar ondernemers (en instellingen), inwoners en met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing.

De economisch en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie – in de zin van bestedingen en werkgelegenheid – is ten opzichte van 2016 in 2018 gestegen met 8%. De gemeente ligt daarmee voor op schema om de ambitie van 10% meer toeristische bestedingen en werkgelegenheid in 2022 ten opzichte van 2016 te behalen. Als de gemeente de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie wil verhogen dan zijn de verblijfstoeristen de meest potentievolle bezoekers. Er is hiervoor voldoende marktruimte.

Voorschoten heeft 2 prachtige restaurants aan de Vliet

4 Vervolg

Deze rapportage geeft inzicht in de ontwikkeling van toerisme en recreatie. De gemeente zal deze rapportage delen met ondernemers en Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing. In 2021 vindt opnieuw een meting (peiljaar 2020) plaats om de ontwikkeling verder te monitoren. Vanuit de nulmeting die in 2017 is verricht zijn aanbevelingen gedaan. Hieronder staan de aanbevelingen vanuit de nulmeting. Per aanbeveling is kort benoemd wat er afgelopen periode heeft plaatsgevonden en hoe deze aanbeveling de komende periode verdere invulling krijgt:

1. *stimuleer kleinschalig verblijfsaanbod*

In de periode 2016 – 2018 is het verblijfsaanbod uitgebreid met 1 B & B. Verdere uitbreiding is in de komende jaren gewenst. Ook voor luxere bungalows op florerende parken en hotels is nog marktruimte. Het toegankelijker maken van gemeentelijke procedures heeft hierbij voortdurende aandacht.

2. *laat verblijfsaanbieders een informatieve e-mail naar hun gasten te versturen*

Verblijfsaanbieders hebben van Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing op verschillende wijze informatie gekregen om hun bezoekers over het aanbod te informeren. Ook de komende jaren wordt hieraan invulling gegeven.

3. *Het aanvullen van routeapplicaties*

Op de website VorstelijkVrij.nl worden inmiddels verschillende wandel en fietsroutes aangeboden. Ook worden er steeds meer fietsroutes gedigitaliseerd (met name fietskooppunten routes).

4. *Het aanscherpen van het marketingbeleid*

Inmiddels is Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing steeds verder aan het professionaliseren en krijgt het marketingbeleid de focus die het nodig heeft. Het bestuur van de stichting bestaat uit diverse ondernemers uit het gebied, waaronder de voorzitter van de horeca/ bestuurslid van de centrumondernemers in Voorschoten. Hiermee wordt de verbinding tussen de verschillende voorzieningen in het gebied Voorschoten – Wassenaar en de omgeving steeds sterker, waarbij het centrum een belangrijke schakel in het geheel is.

Bijlage 1: Begrippenlijst

Bestedingen = Alle bestedingen die aan het bezoek gerelateerd zijn.

Dagtoerist = Een dagrecreant doet voor minimaal één uur (inclusief reistijd) een vrijetijdsactiviteit buitenshuis, en kan dus zowel van buitenaf als uit Voorschoten zelf komen. Bezoek aan familie, vrienden, kennissen en activiteiten tijdens vakanties blijven buiten beschouwing.

Economische impact = De bestedingen en gecreëerde werkgelegenheid als gevolg van toeristische overnachtingen en recreatieve dagbezoeken. Zowel de gemeente, de ondernemers als de inwoners profiteren hiervan.

Fte = Rekeneenheid, die in dit onderzoek wordt gebruikt om de gecreëerde werkgelegenheid binnen de toeristische- en recreatieve sector te berekenen. 1 fte staat hierbij gelijk aan een fulltime werkweek van 38 uur.

Indirecte werkgelegenheid

Deze is m.n. het gevolg van toeleveranties (productiemiddelen, bouwnijverheid, dienstverleners (banken, verzekeringsmaatschappijen, wasserij, etc.)) die nodig zijn om de afzet in de diverse sectoren te kunnen realiseren.

Recreatie = De (dag)activiteiten van personen die in de vrijetijd worden ondernomen buiten de eigen woning waarbij men minimaal een uur van huis is (inclusief reistijd) en waar ontspanning en plezier centraal staan. Bezoek aan familie, vrienden en kennissen en activiteiten tijdens vakanties blijven buiten beschouwing.

Toerisme = De activiteiten waarbij personen reizen naar en verblijven op plaatsen buiten hun normale omgeving, voor niet langer dan een (aaneengesloten) jaar, om redenen van vrijetijdsbesteding, zaken en andere doeleinden die niet zijn verbonden met het uitoefenen van activiteiten die worden beloond vanuit de plaats die wordt bezocht.

Verblijfstoerist = Een verblijfstoerist komt niet uit eigen gemeente, en heeft minstens één overnachting in Voorschoten doorgebracht. De periode van verblijf is niet langer dan een (aaneengesloten) jaar, en vindt plaats om redenen van vrijetijdsbesteding, zaken en andere doeleinden die niet zijn verbonden met het uitoefenen van activiteiten die worden beloond vanuit de plaats die wordt bezocht.